

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Justiits- ja Digiministeerium
info@justdigi.ee

Meie 12.08.2026 nr 1.2.-2/26/3137-1

Märgukiri

Andmekaitse Inspeksioon (AKI) juhib Justiits- ja Digiministeeriumi tähelepanu õiguslikule ebaselgusele seoses täitmisregistri kaudu tehtavatele päringutele vastamisel krediidasutuste süsteemi tekkivate logiandmete töötlemisega ning isikuandmete kaitse üldmäärusest (EL) 2016/679 (IKÜM) tulenevate andmesubjekti õiguste tagamisega.¹

IKÜM art 4 p 1 järgi on isikuandmeteks igasugune teave tuvastatud või tuvastatava füüsilise isiku kohta. Tuvastatav füüsiline isik on isik, keda saab otseselt või kaudselt vastavate identifitseerimistunnustuse põhjal (nt nimi, isikukood, asukohateave vms) tuvastada. IKÜM art 15 annab andmesubjektile õiguse saada vastutavalt töötlejalt kinnitust selle kohta, kas teda käsitletavaid isikuandmeid töödeldakse ning kui töödeldakse, siis tutvuda täiendava teabega (IKÜM art 15 lg 1 punktid a–h). Samuti on andmesubjektil õigus nõuda oma isikuandmete koopiati (IKÜM art 15 lg 3).

Krediidasutused on õigusaktidest tulenevalt kohustatud vastama täitmisregistri kaudu riigiasutuse esitatud järelepärimistele.² Iga täitmisregistri vahendusel tehtud üksikpäringu eest vastutab päringu teinud riigiasutus.³ Täitmisregistri põhimääruses on öeldud, et päringu tegija (avaliku võimu kandja) peab andma selgitusi registri kaudu tehtud päringute kohta.⁴ Samuti on Justiits- ja Digiministeeriumi isikuandmete töötlemise põhimõtetes rõhutatud, et inimesel, kellel on soov teada saada, kas ja mis põhjustel on tema suhtes päringuid teostatud, tuleb pöörduda päringuid teostatavate asutuste poole.⁵

Olukorras, kus riigiasutus teeb täitmisregistri kaudu päringu krediidasutusele, tekivad sellise päringu ja sellele vastamise tulemusena muuhulgas logid vastava krediidasutuse süsteemidesse. Logid sisaldavad teavet selle kohta, kes ja millal on andmesubjekti andmeid pärinud. AKI hinnangul tuleb täitmisregistri vahendusel tehtud päringute tulemusena krediidasutuse infosüsteemides tekkivate logiandmete osas pidada vastutavaks töötlejaks krediidasutust, kuna krediidasutus säilitab logisid enda kohustuste täitmise tõendamise eesmärgil, on määranud logidele ise säilitustähtajad jms.

Euroopa Kohus on käsitlenud logifaile isikuandmetena, mille väljastamine kuulub piirangute puudumisel IKÜM art 15 õiguse alla⁶ ning ka Euroopa Andmekaitsekoogu on selgitanud, et

¹ Täitmisregistri kui andmekogu eest on vastutav töötleja Justiits- ja Digiministeerium.

² Krediidasutuste seadus § 88 lg 5.

³ Täitmisregistri põhimäärus § 9 lg 4.

⁴ Täitmisregistri põhimäärus § 9 lg 7.

⁵ [Isikuandmete töötlemine | Justiits- ja Digiministeerium](#)

⁶ EKO C-579/21, punktid 69–70.

isikuandmeteks tuleb pidada logiandmeid, millega inimesel on õigus tutvuda⁷. Kuna logid tekivad krediidasutuse enda süsteemidesse ja kuna täitmisregistri päringutega seotud logide osas saab pidada vastutavaks töötlejaks krediidasutust, siis juhul kui andmesubjekt peaks esitama krediidasutusele isikuandmete töötlemist puudutava taotluse logiandmete saamiseks, peaks sellele vastama samuti krediidasutus.

Probleem seisneb aga selles, et täitmisregistris päringu teinud riigiasutusel võib seadusest tuleneda alus piirata andmesubjekti õigust saada teavet tema isikuandmete töötlemise ehk päringu tegemise fakti kohta (IKÜM art 23). Samas ei edasta päringu tegija krediidasutusele täitmisregistri kaudu konkreetset teavet teabe väljastamise piirangu kohta ning krediidasutus ei saa ise otsustada, kas konkreetne andmepäring on kaetud seadusest tuleneva piiranguga või mitte.

Juhul kui krediidasutus saab andmesubjektilt isikuandmete (logiandmete) töötlemise kohta taotluse, peaks krediidasutus andmesubjektile logiandmed välja andma. Samas võib täitmisregistri kaudu päringu teinud riigiasutuse tegevuse avaldamine kahjustada seadusest tuleneva ülesande täitmist, kui selline teave on riigiasutuse poolt määratud piiranguga. Seega võib tekkida olukord, kus krediidasutuse valduses on logide näol teave, mille osas krediidasutus on küll vastutav töötleja (logid tekivad muuhulgas krediidasutuse süsteemi), kuid tal puudub pädevus hinnata, kas tema valduses olev teave on päringu teinud asutuse poolt piiranguga või mitte. Seetõttu tekib küsimus, kuidas tagada ühelt poolt andmesubjekti õigus tutvuda tema kohta säilitatud logiandmetega ning teiselt poolt riigiasutusele seadusega antud võimalus piirata selle teabe avaldamist.

Euroopa Andmekaitsekoostöökoostöö on sedastanud, et andmesubjektide õigusi puudutavaid piiranguid tuleb tõlgendada kitsalt ja kohaldada ainult eraldi ette nähtud asjaoludel ning üksnes siis, kui on täidetud teatavad tingimused. Isegi erandolukordades ei saa isikuandmete kaitset piirata täielikult. Üldreeglina peab IKÜM art 23 kohaseid piiranguid sätestav seadusandlik meede sisaldama kõiki IKÜM art 23 lõikes 2 kirjeldatud nõudeid. Kui sellest aga kõrvale kaldutakse, peab seadusandja seda põhjendama. Selleks, et piirangud vastaksid IKÜM nõuetele, peavad need eelnevalt olema läbinud vajalikkuse ja proportsionaalsuse kontrolli, kusjuures see kontroll on vaja teostada enne seadusandja poolt piirangu sätestamist.⁸ Piirangute puudumisel tuleb andmesubjektile teave ja koopia tema isikuandmetest väljastada.

Praegusel juhul puuduvad AKI-le teadaolevalt seaduses sätted, mis annaksid krediidasutusele iseseisvalt õiguse jätta andmesubjektile esitamata nende sisemistesse süsteemidesse tekkivate logide koopia, kui andmesubjekt esitab IKÜM artikkel 15 taotluse. Samuti ei ole seadusandja jaganud krediidiandjatele soovitusi või juhiseid, mismoodi sellekohastele andmesubjektide päringutele vastata või kuidas üleüldse toimida. Kuigi päringuid teostavad riigiasutused vastutavad päringu tegemise õiguspärasuse eest ning peavad andmesubjektide sellekohastele päringutele vastama, ei saa krediidasutus ilma selgete alusteta keelduda andmesubjektile väljastamast krediidasutuse enda süsteemidesse tekkivaid logisid, mille osas on vastutavad töötlejad krediidasutused ise.

Selgus selles küsimuses on vajalik, et tagada kõigi osapoolte jaoks õiglane ja ühtne praktika ning vältida olukorda, kus krediidasutused peavad andmesubjektide IKÜM art 15 taotlustele vastamisel otsustama andmesubjekti õiguste piiramise üle ilma selge õigusliku aluseta päringu teinud riigiasutuste huvides. Samuti aitab selgus tagada, et andmesubjektide õigusi piiratakse üksnes seaduses ettenähtud juhtudel ja ulatuses ning et andmesubjektidel on võimalik oma õigusi tõhusalt ja ettenähtaval viisil teostada.

⁷ Euroopa Andmekaitsekoostöökoostöö suunised 01/2022 andmesubjekti õiguste kohta – õigus tutvuda andmetega. Versioon 2.1 Vastu võetud 28. märtsil 2023, punktid 97 ja 140.

⁸ Euroopa Andmekaitsekoostöökoostöö suunised 10/2020 isikuandmete kaitse üldmääruse artiklis 23 sätestatud piirangu kohta. Versioon 2.1. Vastu võetud 13.10.2021.

AKI ootab ministeeriumilt vastust märgukirjale, sealhulgas tagasisidet tõstatatud küsimustele ning võimalikke lahendusettepanekuid.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Maarja Kirss
valdkonnajuht
peadirektori ülesannetes

Koostas:
Annika Kaljula
Andmekaitse Inspektsiooni jurist